

ዳኞች፡- ሐገሥ ወልዱ

ዳኝ መላኩ

ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች ፡- አቶ ለገሠ ጥቀሄር - ቀረቡ

ተጠሪ ፡- ንብ ኢንተርናሽናል ባንክ አ/ማህበር - ነ/ፈ.ጅ ጌታሁን ወርቁ ቀረቡ

መዘገቡ የተቀጠረው ለምርመራ ሲሆን መርምረን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ይህ የሰበር ጉዳይ ሊቀርብ የቻለው የአሁን አመልካች የተጠሪ ባንክ አ/ማህበር ሥራ አስኪያጅ ሆኖ ከተሰጠው ሥልጣን በላይ በማለፍ በፈፀመው ተግባር ምክንያት በተጠሪ ላይ ለደረሰው ጉዳት ያለበት ኃላፊነት ምንድን ነው? የሚለውን ግራቶኝ ባሉበት አክራክሮ ተገቢውን ዳኝነት ለመስጠት ሲባል የቀረበ ነው።

የአሁን አመልካች የተጠሪ የንብ ኢንተርናሽናል ባንክ ሥራ አስኪያጅ ሆኖ እያገለገሉ በነበሩበት ጊዜ ከተሰጣቸው ሥልጣን በላይ በማለፍ ስርዎት ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግል ማህበር ለተባለ ድርጅት ብር 2,899,984.25 (ሁለት ሚሊዮን ስምንት መቶ ዘጠና ዘጠኝ ሺህ ዘጠኝ መቶ ሰማንያ አራት ከ25/100) የሆነ የብድር ገንዘብ ያለምንም ዋስትና ብድር እንዲፈቀድለት በወሰኑት መሠረት ይኸው የብድር ገንዘብ ለተበዳሪው መለቀቁንና ተበዳሪውም በገባው ግዴታ መሠረት በብድር የወሰደውን ገንዘብ ሊመልስ አለመቻሉ በሥር ፍ/ቤቶች የተረጋገጠ ጉዳይ ሲሆን፤ ይህም ከሥልጣኑ በላይ በማለፉ ብድር እንዲለቀቅ የሚያደርግ ውሳኔ የመስጠት ተግባር ባንኩ በብድር የተወሰደውን ገንዘብ መልሶ ለመሰብሰብ ያላስቻለውና በዚህም ላይ ጉዳት የደረሰበት ስለመሆኑም አላከራከረም። ይህንኑ በብድር የተሰጠውን ገንዘብ በሙሉም ሆነ በክፍል ተጠሪ ሰብስቧል የሚል ክርክርም አልቀረበም።

አመልካች የተጠሪ ባንክ የሥራ ኃላፊ መሆኑ፤ የሥራ ኃላፊነቱን ሲያከናውን በተሰጠው ሥልጣን ክልል ውስጥ መሆን እንደሚገባው ከባንኩ የበላይ ውሳኔ ሰጭ አካል የገንዘብ ጣሪያ ተበጅቶ ኃላፊነት መረከቡን፤ ይህንኑ የሥልጣን ወሰን በመተላለፍ ተግባር ፈፅሞ በቀጣሪው ባንክ ላይ የገንዘብ ጉዳት አድርሶ መገኘቱ የተረጋገጠ መሠረታዊ ፍሬ ነገሮች ሆነው እስከተገኙ ድረስ

በፍ/ብ/ሕ/ቁ 2524 እንደተመለከተው አመልካቹ በፈፀመው ተገቢ ያልሆነ ተግባር ምክንያት በአሠራው ላይ ለደረሰው ጉዳት ኃላፊነት ያለበት መሆኑን አስረጁ ነው።

በተጠሪ ላይ ለደረሰው የገንዘብ ጉዳትም ይህ የአመልካቹ ተግባር ቀጥተኛ መንስኤ መሆኑን ከሚያመለክት በቀር ለብድር አለመመለስ ምክንያት የሆነ ሌላ ጉዳይ ስለመኖሩ ሳይገለፅ፤ ሳይረጋገጥ በብድር የተሰጠው ገንዘብ ሳይመለስ መቅረቱ በዚህ በአመልካች ተግባር ምክንያት ነው ብሎ ለመደምደም የሚቻል አይደለም፤ በምክንያቱና በውጤቱ መካከል ቅርብ የሆነና በቂ ግንኙነት አለ ማለት አይቻልም በማለት የፌዴራል ክፍተኛ ፍ/ቤት የሰጠው ትንታኔ ከላይ በፍሬ ነገር ረገድ ላይ የተረጋገጠውንና በጉዳዩ አግባብነት ያለውን ድንጋጌ በውል ያገናዘበ ሆኖ አላገኘውም።

በዚህም ምክንያት በተጠሪው ላይ ለደረሰው የገንዘብ ጉዳት አመልካች ኃላፊ መሆኑን ጠቅሶ ይግባኝ ሰሚው ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰጠው ውሳኔ በአግባቡ ሆኖ አግኝተነዋል።

በተጠሪው ላይ የደረሰው የጉዳት ልክ ምን ያህል ነው የሚለውንም ነጥብ በተከታይ እንዳየነው በፍ/ብ/ሕ/ቁ 2524(2) አስቦ ወይም በቸልተኝነት ወይም ባለመጠንቀቅ በአሠራው ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ሠራተኛው ኃላፊ መሆኑ ከታወቀ በአሰሪው ላይ የደረሰውን ጉዳት አስልቶ እንዲከስ ለማድረግ ለጉዳዩ አግባብነት ያለውን ህግ መሠረት ልናደርግ ይገባል ይህ ለክርክሩ ምክንያት የሆነው ተገቢ ያልሆነው የአመልካች ተግባር የተፈፀመውና ጉዳቱ የደረሰው አመልካችና ተጠሪ ካደረጉት የቅጥር ውል የመነጨ ነው። በፍ/ብ/ሕ/ቁ 1676(1) እንደተመለከተው የግራ ቀኝን ውል በሚገባው ልዩ የውል ደንብ ውስጥ ደረሰ የሚባለውን የጉዳት ዓይነትና መጠን የሚያመለክት ዝርዝር ህግ ካልተገኘ በፍ/ብ/ሕ/ቁ 1790(2) እና 2090 እና ተከታይ ድንጋጌዎች መሠረት የጉዳት ልክ የሚወሰን ይሆናል። ከዚህም አንጻር ይህንን ጉዳይ ስንመለከተው አመልካች ከሥልጣኑ በላይ በፈፀመው ተግባር ምክንያት በተጠሪ ላይ የደረሰው ጉዳት የገንዘብ ሲሆን መጠኑም የብድር ገንዘብ በአግባቡ ተሰጥቶ ቢሆን ኖሮ ባንኩ ማስመለስ ይቻል የነበረው ነገር ግን ሳይመለስ የቀረው እንጂ ከዚህ ያነሰ ወይም የበዛ ሆኖ አይታይም በዚህ ሁሉ ምክንያት የግራ ቀኝን ጉዳይ በይግባኝ ተመልክቶ የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት የኃላፊነቱን እና የጉዳት መጠኑን አስመልክቶ የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ አላገኘውም በኢትዮጵያ ኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(3)(ሀ) እና በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 10 መሠረት አንድ የመጨረሻ ፍርድ በፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ቀርቦ ሊታረም የሚችለው መሠረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ብቻ መሆኑን በማየት የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት በይ/መ/ቁ 37856 ጥር 15 ቀን 2001 ዓ.ም የሰጠው ፍርድ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 348(1) መሠረት ፀንቷል።
2. የአመልካች የሰበር ክርክር ህጋዊ መሠረት ያለው ሆኖ ስላላገኘው ተቀባይነት የለውም ብለናል።
3. ከዚህ በፊት በዚህ መዝገብ ተሰጥቶ የነበረው የዕገድ ትዕዛዝ ተነስቷል።
በዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት ለተደረገው ክርክር ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ወጭና ኪሣራ ይቻሉ።

መዝገቡ ተዘግቷል።

ራ/ታ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።